

Woordenlijsten Duits havo/vwo

Signaalwoorden

Uitbreiding/opsomming	Erweiterung / Weiterführung / Ergänzung
auch*	ook
außerdem, zudem, zusätzlich, hinzu kommt	bovendien
ebenfalls	eveneens, ook
Erstens/Zweitens/Drittens	ten eerste/tweede/derde
nicht nur... sondern auch	niet alleen... maar ook
sowie	evenals, alsook
Zudem	daarbij

Reden / oorzaak	Begründung / Grund
denn	want
indem	doordat
nämlich	namelijk
schließlich	per slot van rekening
weil	omdat

Tegenstelling	Gegensatz
aber	maar (hoeft niet op de eerste plek van de zin te staan, dan betekent het 'echter')
allerdings	echter
dagegen, hingegen	daarentegen
dennoch	desalniettemin
doch	toch
jedoch	echter
eigentlich	eigenlijk
einerseits ... andererseits	enerzijds ... anderzijds
immerhin/ ohnehin	in ieder geval, toch
nicht... sondern	niet... maar
obwohl	hoewel
stattdessen	in plaats daarvan
trotz(dem)	(des)ondanks
während	terwijl
zwar... aber/ zwar...doch	weliswaar... maar

Gevolg / conclusie	Folge / Schlussfolgerung
also	dus
daher	vandaar
damit	zodat, om te bereiken dat
demnach	dus, daarom
deshalb	derhalve, daarom
deswegen	daarom, vandaar
je...desto	hoe (bijv. groter)... hoe (bijv. zwaarder)
so*	dus, daarom
so... dass	zo (bijv. eerlijk)... dat ... (bijv. kwetsend)

Voorbeeld geven / concreet maken	Illustrieren / konkretiseren
etwa	bijvoorbeeld
so*	zo, bijvoorbeeld
zum Beispiel	bijvoorbeeld

Vergelijken	Vergleichen
auch*	ook
(eben/genau) so ... wie	(net/precies) zo ... als
weder ... noch	noch ... noch (geen van beiden)

Versterking	Steigerung
erst recht	pas echt
gar	al helemaal
nicht nur ... sondern auch*	niet alleen ... maar zelfs
sogar	zelfs
tatsächlich/ in der Tat	inderdaad
zumal	vooral omdat

Beperking	Einschränkung
jedenfalls	in elk geval
nur	slechts, alleen (maar)

Extra informatie	Zusatz
übrigens	overigens, 'by the way'
zusätzlich	daar komt bij, daarnaast

Tijd / volgorde	
Bevor / vor	Voor(dat)
Früher	Vroeger / in het verleden
Anfangs	Aanvankelijk
Später	Later
Jetzt	Nu / tegenwoordig
Heutzutage	Nu, tegenwoordig, vandaag de dag

Tijd / volgorde	
Bis	Totdat
Inzwischen	Ondertussen (soms als in: ondertussen gebeurt het tegenovergestelde)
Damals	Vroeger
Mittlerweile	Ondertussen
Zuletzt	Als laatste

* Woord komt meerdere keren voor in de lijst.

Tekstverbanden

In de volgende lijst staan woorden die verbanden tussen tekstdelen kunnen aangeven.

Uitbreiding / Opsomming		
Weiterführung	Voortzetting	Een argument wordt weer opgepakt en verder uitgewerkt
Ergänzung	Uitwerking	Er wordt nieuwe informatie gegeven over een eerder genoemd onderdeel
Verallgemeinerung	Aalgemeen maken	Van een concreet gegeven naar iets algemeen gaan

Reden / Oorzaak		
Begründung	Beredenering	Nadere uitleg om een eerder standpunt te onderbouwen
Ursachen	Oorzaken	Reden van het ontstaan van een bepaald gegeven
Erklärung	Verklaring	Een verklaring voor een eerder genoemd feit

Gevolg / conclusie		
Zusammenfassung	Samenvatting	Het voorgaande wordt samengevat
Rückschluss	Gevolgtrekking	Logische gevolgtrekking uit wat voorafgaat.
Schlussfolgerung	Conclusie	De uitkomst van de overdenkingen, argumenten en observaties

Voorbeeld geven / concreet maken		
Konkretisierung	Concreet maken	Concreet gegeven om iets algemeen te verduidelijken
Erläuterung	Toelichting	Er komt meer uitleg over een bewering met het doel deze te verduidelijken
Beispiele	Voorbeelden	Concrete omschrijving die iets algemeen verduidelijkt
Illustration	Illustratie	Concreet gegeven om iets algemeen te verduidelijken

Versterking / toespitsing		
Steigerung	Versterking	Een argument wordt nog sterker neergezet
Zuspitzung	Toespitsing	De schrijver focust zich geheel op het maken van één punt
Verschärfung	Verscherping	Een punt wordt nog specifiek gemaakt en beargumenteerd

Beperking / afzwakking / tegenstelling		
in Frage stellen	In twijfel trekken	Een eerder gemaakte uitspraak wordt minder sterk gemaakt of in twijfel getrokken
Verharmlosung	Triviaal maken	Een eerder gemaakte uitspraak wordt minder sterk gemaakt of in twijfel getrokken
Relativierung	Relativering	Een eerder gemaakte uitspraak wordt minder sterk gemaakt of in twijfel getrokken
Einschränkung	Beperking	Een voorwaarde die het aantal mogelijke oplossingen/oorzaken/gevolgen beperkt
Einräumung	Toegeving	Een andere kant van de zaak wordt ook toegelicht
Abschwächung	Afzwakking	Een eerder gemaakte uitspraak wordt minder sterk gemaakt of in twijfel getrokken
Vorbehalt	Voorbehoud	Er is in principe sprake van een bepaalde uitkomst, behalve als X gebeurt (X is het voorbehoud)
Widerlegung	Weerlegging	Er wordt aangetoond dat een stelling of bewering fout is
Widerspruch	Tegenspraak	Er wordt aangetoond dat een stelling of bewering fout is
Entkräftung	Ontkrachting	Er wordt aangetoond dat een stelling of standpunt fout is

Overige		
Argumenten	Argumenten	Redenen voor een bepaalde standpunt
Behauptung	Bewering	De schrijver noemt een bepaald standpunt over een onderwerp
Bestätigung	Bevestiging	Er wordt aangetoond dat een stelling waar is
Beweis	Bewijs	Er wordt aangetoond dat een stelling waar is
Einleitung	Inleiding	Een bepaald (deel)onderwerp wordt geïntroduceerd

Basiswoorden

Hieronder vind je de zogenaamde 'basiswoorden' Duits. Deze lijst is gemaakt op basis van de examens van afgelopen jaren. De woorden die hier staan komen daarin relatief vaak voor. Wanneer je aan je woordenschat wilt werken in voorbereiding op je examen, kun je deze woordenlijst leren. Om het leren gemakkelijker te maken, zijn de woorden in categorieën ingedeeld. Woorden met een lichtgrijze achtergrondkleur komen vaker in vwo-examens dan in havo-examens voor. Desalniettemin kunnen ze ook voor havo-leerlingen handig zijn om te leren.

Belangrijk voor het begrijpen van de vraag en antwoorden	
I. In de vraag	
Annahme	stelling
Aussage	uitspraak
bedeuten → Bedeutung	betekenen → betekenis
behaupten → Behauptung	beweren → bewering
sich beziehen (=sich verhalten) Beziehung, Verhältnis	zich verhouden verhouding
entsprechen	overeenkomen met
ersetzen	vervangen
schliessen aus	concluderen uit
Verfasser(in)	auteur (m/v)
erwähnen	noemen
hervorgehen aus	voortkomen uit
II. In de tekst	
Absatz	alinea
dem 3. Absatz nach	volgens de 3 ^e alinea
Satz	zin
Seite	pagina; kant
Zeile	regel
III. Verbanden	
Begründung	verklaring
Beschränkung	beperking, afzwakking
Bestätigung	bevestiging
Einschränkung	inperking, afzwakking
Ergänzung	aanvulling
Erklärung	uitleg, verklaring
Erweiterung	uitbreiding
Folge	gevolg
Gegensatz	tegenstelling
Grund	reden
Schlussfolgerung	conclusie
Erläuterung	verklaring, toelichting

Belangrijk voor het begrijpen van de vraag en antwoorden

Steigerung	versterking
------------	-------------

Belangrijke tijdsbepalingen

als	toen
bisher (=bislang)	tot nu toe
derzeit	nu
häufig	vaak
heute	vandaag
immer	altijd
innerhalb von...	in een tijdsbestek van...
inzwischen	intussen
jetzt	nu
manchmal	soms
nachdem	nadat
nie(mals)	nooit
nun	nu
oft	vaak
schließlich	tot slot
schon	al, reeds
selten	zelden
sobald	zodra
sofort	meteen
während	terwijl; tijdens
wann	wanneer
wenn	als (leidt een voorwaarde in)
bald	spoedig
bereits	al, reeds
damals	destijds
dauerhaft	duurzaam
künftig	in de toekomst
letztlich	recent
mittlerweile	ondertussen
rasch	snel
ständig	steeds; de hele tijd
zunächst	allereerst

Negatieve strekking

befürchten → Furcht	vrezen → angst
fehlen	ontbreken, missen
Fehler	fout
kaum	amper, nauwelijks

Negatieve strekking	
leider	helaas
Lüge	leugen
mangelhaft	gebrekkig
mangeln	ontbreken, missen
Opfer	slachtoffer
scheitern	mislukken
Verlust	verlies
verschwinden	verdwijnen
warnen vor	waarschuwen voor; afraden
ablehnen	afkeuren
(be)drohen → Drohung	(be)dreigen → dreiging
Empörung → empört	verontwaardiging → verontwaardigd
enttäuscht	teleurgesteld
heuchlerisch	huichelachtig; hypocriet
sich irren → Irrtum	zich vergissen → vergissing
(er)löschen	verwijderen
verletzen → Verletzung	kwetsen; overtreden → blessure; overtreding

Positieve strekking	
Erfolg → erfolgreich	succes → succesvol
erlaubt	toegestaan
sich freuen → froh	blij zijn → vrolijk, blij
gelingen	lukken
Lösung	oplossing
richtig	juist
wichtig	belangrijk
hoffen → Hoffnung	hopen → hoop
schaffen	voor elkaar krijgen, lukken
-wert/Wert	-waarde/ waarde

Overige emoties en toon in de tekst	
Begeisterung → begeistert	enthousiasme → enthousiast
ernst (nehmen)	serieus(nemen)
erstaunen → erstaunt/erstaunlich	verbazen → verbaasd/verbazingwekkend
Überraschung → überrascht	verrassen → verrast
Gleichgültig(keit)	onverschillig(heid)
verwunderlich → verwundert	wonderbaarlijk → verwonderd

Onderzoek doen, onderwijs, opvoeding	
Ausbildung	opleiding
Ausnahme	uitzondering
Bildung	vorming, ontwikkeling

Onderzoek doen, onderwijs, opvoeding	
Eltern	ouders
Ergebnis	resultaat
Erziehung	opvoeding
Fähigkeit	vaardigheid
Fehlerquote	foutmarge
fordern	eisen
erforderlich	nodig, vereist
Herausforderung	uitdaging
überfordert	overbelast
fördern	stimuleren
Forschung → Forscher	onderzoek → onderzoekers
leisten → Leistung	presteren → prestatie
unterrichten → Unterricht	onderwijzen → onderwijs
Wissenschaft → Wissenschaftler	wetenschap → wetenschappers
zeigen	(aan)tonen
angeblich	zogenaamd
belegen (=nachweisen)	aantonen, bewijzen
Bilanz	resultaat
bilden	vormen, maken
Daten	data, gegevens
Fazit	resultaat
laut	volgens
prägen	beïnvloeden
Umfrage	rondvraag
Verfahren	het procédé, werkwijze
veröffentlichen	publiceren
(An)Zeichen (=Hinweis)	teken, aanwijzing

Mens en maatschappij	
Behörde	de overheid; de autoriteiten
sich benehmen (=sich verhalten)	zich gedragen
Bundesland	deelstaat (16 in Duitsland)
DDR → Deutsche Demokratische Republik	voormalig Oost-Duitsland
Fernsehen	televisie
Geschäft	'business', zaken, winkel
Geschichte	geschiedenis; verhaal
Gesellschaft	maatschappij
Gesetz	wet
Kampf	strijd
Kunde	klant

Mens en maatschappij	
Leute	mensen
schützen → Schutz	beschermen → bescherming
Umwelt	milieu
Urlaub	vakantie
Verhalten (=Benehmen)	gedrag
vorbeugen	voorkomen
Wahl	keuze; verkiezingen
wählen	kiezen
Werbung	reclame
Wirtschaft	economie
sich beschäftigen	zich bezighouden
sich bewerben	solliciteren
kündigen → Kündigung	ontslaan → ontslag
Maßnahme	maatregel
Wettbewerb	wedstrijd; concurrentie

Lichaam en zintuigen	
Alter	leeftijd
Gedächtnis	geheugen
Körper	lichaam
Schmerz	pijn
Herz	hart
Hirn (=Gehirn)	hersenen
nähren → Nahrung (=Ernährung)	voeden → voeding

Lijkt op het Nederlands	
sich ändern	veranderen
Ärger	ergernis
Art	aard, soort
auf Grund (ook als één woord: aufgrund)	op grond van...
Fach (mv: Fächer)	vak
Fall (mv=Fälle)	geval
führen	leiden, voeren
ganz	gans, helemaal
gebrauchen (=benutzen)	gebruiken
gehören	horen bij
Gewalt	geweld
Hälfte	helft
haupt- (bijv. : Hauptstadt)	hoofd (bvb: hoofdstad)
Hilfe	hulp

Lijkt op het Nederlands	
leicht (=einfach)	licht, eenvoudig
Ort	oord, plek
schön	mooi
schwer (=schwierig)	zwaar, moeilijk
Teil	deel
Übung	oefening
Unfall	ongeval
unterscheiden	onderscheiden
unterschiedlich	verschillend
Urteil <i>rightarrow</i> beurteilen	oordeel <i>rightarrow</i> beoordelen
verstehen	verstaan, begrijpen
vielleicht	wellicht, misschien
Vorurteil	vooroordeel
Zahl	aantal
Zeit	tijd
bezeichnen	betekenen
durchschnittlich	'doorsnee-lijk': gemiddeld
empfehlen	aanbevelen
steuern	sturen

'Valse vrienden', niet wat het lijkt	
bekommen	krijgen (niet: bekomen)
brauchen	nodig hebben (niet: gebruiken)
denn	want (niet: dan)
dürfen	mogen (niet: durven)
fast	bijna (niet: vast)
herstellen → Hersteller	produceren → producent (niet: herstellen)
machen	doen (niet: maken)
nett	aardig (niet: netjes)
sollen	moeten (niet: zullen)
versprechen	beloven (niet: verspreken)
verständlich → Verständnis	begrijpelijk → begrip (niet: verstandig)
versuchen	proberen (niet: verzoeken)
wachsen	groeien (niet: wachten)
aufschließen → aufgeschlossen	openen → openen (niet: afsluiten)
auslösen	veroorzaken
bedürfen → Bedürfnis	nodig hebben → behoefte (niet: bederven)
eng	nauw (niet: eng)
erst	pas (niet: eerst)
klar	duidelijk (niet: klaar)
knapp	bijna (niet: knap)

'Valse vrienden', niet wat het lijkt	
offenbar	blijkbaar (niet: openbaar)
(aus)reichen	voldoen (niet: uitreiken)
schlimm	erg (niet: slim)

Varia	
entscheiden → Entscheidung	beslissen → beslissing
Gerät	toestel, apparaat
nächste	volgende
reden	spreken
sonst	voor de rest, anders
unbedingt	zeker, beslist
verfügen → Verfügung	beschikken → beschikking
(an/ver)wenden	toepassen
ziehen	trekken
Ziel	doel
ziemlich	tamelijk, nogal
ähnlich	vergelijkbaar
Beschleunigung → Entschleunigung	versnelling → onthaasting
beteiligt	betrokken
durchaus	volkomen, geheel en al
erhalten	bevatten
fern → entfernen	ver weg → verwijderen
gerade	juist, precise
trennen → Trennung	scheiden → scheiding

Voorzetsels en belangrijke grammaticale constructies	
ab-	af-
auf-	op- , open-
dieser, diese, dieses	deze
jeder, jede, jedes	elke
manche	sommige
solche	zulke
weiter-	verder-
wieder-	weer-, opnieuw-
zu-	toe-
der/diejenige der/die	degene/diegene die
deren	hun, van hen
eher... als...	eerder/liever... dan...
nicht zuletzt	niet in de laatste plaats
sei/seien	is/zijn (volgens iemand anders dan de schrijver van de tekst)

Voorzetsels en belangrijke grammaticale constructies

wäre	zou zijn
wider-	tegen-

Bekend verondersteld

I. Woorden algemeen	
billig	goedkoop
dort	daar
Erwachsene	volwassene
etwas	iets
fahren	rijden, varen
früh(er)	vroeg(er)
gestern	gisteren
heute	vandaag
Krank(heit)	ziek(te)
spät(er)	laat (later)
teuer	duur
II. Woorden grammatica	
aber	maar
aus	uit
bei	bij
bis(her)	tot(nu toe)
dazu	daartoe, daarvoor
durch	door
für	voor
gegen	tegen
genau	precies
nach(dem)	naar, na(dien)
neben	naast
nur	alleen
oder	of
ohne	zonder
seit(dem)	sinds(dien)
statt	in plaats van
über	over
um	om, rond, rondom
von	van
vor(her)	voor(heen)
wann?	wanneer?
was?	wat?
wer?	wie?
wie?	hoe?

Bekend verondersteld	
wo?	waar?
woher?	waarvandaan?
wohin?	waarheen?
zu	tot, te
zwischen	tussen